

ნაკადული

საყმაწვილო ჟურნალი

მცირე ვლოკანთათვის

ზ ი ნ ა ა რ ს ი:

- 1 შინაურ და გარეულ პირუტყვთა მდგომარეობა 169
- 2 მურცხლის ბუდე 471
- 3 მგელი და გლეხი 451
- 4 თინა 482
- 5 ამწეანებულ სამეფოში 489
- 6 ჰერკულესის ამბავი 497
- 7 საბალისო სამუშაო და გასართობი:
 - ა) დარდიანი, ბ) გამოუცანა 500

№ XVII

ი კ ლ ი ს ი

1905

ტფილისი

1 დეკტრონის სკოლა წიგ. გამოც. ქართ. ამხანაგობის

1905

საქართველოს
საქმიანობის

საქართველოს სახელმწიფო ბიბლიოთეკა

საქართველოს სახელმწიფო ბიბლიოთეკა

Дозволено цензурою 20-го июля 1905 г. Тифлисъ

1905

1905

შინაურ და გარეულ პირუტყვთა მღვმეპრიობა

კ ვ ე ხ ნ ა

არი ზუსუნებს, ძრისხანებს...
ტრამლად ჩანს ტყე და ველობა;
საითაც წახვალ, უოველგან
მიდამო ცივი, სველია!..

„მაგრამ ჩვენ რაო! რას გვაკლებს
ეს ძმაფერი სუსსი სამთარის!
ჩვენთვის უოველთვის, — თოვლს, თუ წვიმს,
თბილი კუნჭული მზად არის!

„სიმძილი ჩვენ არ გვაწუსებს:
პატრონიც კეკავდეს მაძლარი,
თორემ, რა გვიჭირს, მუდამ გვაქვს
საჭმელი თავსედ საუარო!“

საქართველოს
საბჭოთაო
საზოგადოებრივი
საბჭოთაო
საბჭოთაო

მერცხლის ბუდე

(თარგმანი)

I

ზრილის კამკაში დღეა. ნორს ბალახს სა-
ამურად აუძმწვანებია ველ-მინდორი. მერცხლის
გუნდმა ჰბაერში გაიფოსრიალა—ცხელი ქვე-
უნებიდგან სამშობლოში დაბრუნდენ; ჩქარო-
ბენ ბუდეები გაიკეთონ. ვეელამ თავისი
ადრინდელი ბუდე მოსძებნა, — გაახლებას შეუ-
დგა. ზოგის ბუდეები კი ბელურაებს დაეწე-
მებინათ; გაგინარიან, მერცხლებმა ისინი

კინწის კვრით გარეკეს! ზოგს კი ბუდე ჩამოძლილი დასვდა:
ზოგი წვიმას ჩაელეკნა, ზოგი ქარბუქს გაუნადგუნებინა, ზოგს
კი გასუფთავების მეტი არა უნდოდა რა.

ერთი სასლის აივნის ჭერში შარბანდელი ბუდე იყო,
იქაც მოფრინდა ორი მერცხალი: ერთი უფრო სნიერი იყო,
მეორე კი ახალგაზრდა. სწორეთ ამ სნიერს ვეუთვნოდა ეს
ბუდე. გულდადებით განინჯა და თავის ამხანაგს უთხრა:

— ეს ბუდე თვალში ვერ მოძდის, როგორღაც მე აქ დაბუ-
დებას ვერ გაუბედავ.

— რასა ბრძანებ, გენაცვალე განა ეს ბუდე დასაწუნია?

— შენ იცი, შვილო, მიუგო სნიერმა მერცხალმა, — მე კი
არ დავიზარებ და სხვა ბუდეს გავიკეთებ.

მერცხლები ერთმანეთს გამორდნენ. ხნიერი სხვა ბუდის
 გასაკეთებლად წავიდა.

ახალგაზრდა მერცხალი ბუდის გასუფთავებას შეუდგა:
 ჰატარა ნისკარტით თიხას ეხიდებოდა და ლესავდა. წვეტიანი
 კლანჭებით ჩაღებულას ჭსიდავდა და აკებდა; მთელს დღეს
 ფუსფუსობდა. და ისე შეაკეთა ბუდე, რომ—სულ ახალსა ჰგავდა.
 გარედან ბჭეურიალს ჩალები მიაკრა, და მით უფრო დაამშვენა
 თავისი ბინა.

II

ორი კვირის შემდეგ დედალმა ოთხი კვერცხი დასდო და
 თავმოძწონედ დააჯდა გამოსახეკად. მამალი მერცხალი ძალიან
 უფროსილდებოდა და ზედიზედ უსიდავდა კალიებს, ჰეპელეებს,
 ბუსებს! ეშინოდა, არ მოძივდესო. როცა წელის დასაღებად
 დედალი გაფრინდებოდა ხოლმე, მამალი ჯდებოდა კვერცხებსზედ.

ამხსობაში სახლის ჰატრონიც მოვიდა და ამოიუვანა თავისი
 ჰატარა შვილები: თერთმეტი წლის ვანო და შვიდი წლის
 კატო.

მერცხლები ბუდიდან გადმოჭეურებდნენ ბავშვებს და,
 თითქო არა რომ, მამალ მერცხალს ეშინოდა.

— ნეტა, რა საჭირო იყო რომ აქ არ დასახლებულიყვნენ!
 მერე რა დაბლა ვართ—ჩვენ ბუდეს სელისგულისავით შედავან.—
 სთქვა მამალმა.

— ნეტა რად გეშინიან გერე ადამიანებისა? მიუგო დედა
 მერცხალმა.— დეე მაგათაც გვიცქირონ, ცქერით რა დაგვაკლდე-
 ბა!—სთქვა და მსიარულად გადაჭეო თავისი ჰატარა ბრჭვეილა
 შვიი თავი და ქვიშაში მოთამაშე ემაწვილებს გადასწიგჭიკა:

— გამარჯობათ!

— უი და და და და! მერცხლის ბუდე, ვანო! გაეხარდა
 კატოს.

— უუურე, უუურე, ხვენი როდი ეშინიან, თავი გადმოუშვინა და გვიჭიკჭიკებს! უუურე რა დაბლახ! მოდი, სკამი მივიდვით და ვნახოთ!

— ნუ, ნუ, კატო, ნუ ვნახავთ, არ შევაშინოთ! ესლა კვერცხებსედე სხედან უთოოდ.

— ჯაან გულო! შეიკუნტრუშა კატომ,—მაშ მალე ბარტეებიც ეუოლებოთ!

III

გავიდა დრო. ცქრიბლამ (ასე ეძახდნენ დედალ მერცხალს) რაღაცა სუსტი კაკუნი იგრძნო კვერცხებიდან. განა არა დილითვე შეაშინა, რო კვერცხებს ერთი მსრიდგან ნაჭუჭი ძალსედე განსთვლებოდა. უსაროდა ცქრიბლას. ამ დროს მამალიც მოფრინდა და სამხარი მოუტანა, მაგრამ ცქრიბლას ჭამისთვის არ ეცალა: ნისკარტით შემოაცალა ნაჭუჭი და ჰაწია შეგინგლული ბარტეი კი გამოიუვანა: დედამ თავისი ჰირმყოფრთის ქვეშ ამოისვა.

მეორე კვერცხიდანაც რაღაცა კაკუნი მოისმა! ამასაც ფრთხილად გაუზო ნაჭუჭი და ესეც ქვეშ ამოისვა. სედე მესამეც მოჭევა. დედა სიხარულით ფეხზე აღარ იდგა, მაგრამ მეოთხე კვერცხი კი როგორღაც უძრავად იყო. მხოლოდ გვიან, ძრიელ გვიან გამოიჩევა სუსტი მეოთხე ბარტეი.

ამ დროს მსდალაც (ასე ეძახდნენ მეტ სახელს მამალ მერცხალს) მოფრინდა და საჭმელი მოუტანა. ცქრიბლამ ჯერ თვითონ დაღეჭა, კარგად დაარბილა და მერე ისე აჭამა ევლას თავის ჰირიდგან. ბარტეები ძალსახად აღებდნენ თავიანთთ ევითელ განიერ ჰირებსა და ნისკარტიდან სტაცებდნენ დედანს საჭმელს. ეველასედე სწრაფად უძფროსი იქცევიდა; აღარავის აცდიდა; დედა ძლივს იკერებდა რომ ეველასთვის თანაწორად ეჭმია. მხოლოდ ნაბოლარბ ბარტეი მიუჭყულიყო და არაფერსა

სწამდა. დედამ ძალის ძალად ჩაუღო ჰირში საჭმელი; შინაგანად უღანაზუნა და ისე დაიღალა, რომ თვალები მიღუღა და დაეძინა. ჰირველი დღე დიდ ფაციფუცში გაატარეს: გადაუარეს ნაჭუჭები, ბუდე გაასუფთავეს და ახალი ჩაღა ბუღა ჩაუკეს, რომ რბილად ეოფილიუენენ. რამდენჯერმე აწამეს და ძილის დროს ნანაც უჭიკჭიკეს. მეორე დღეს ისე ძნელი აღარ ეჩვენათ ბარტყების მოვლა, რაკი შეეჩვივნენ.

— ახლა რა სასელები დავართქვით? ჰკითხა მსდალამ.

— შე კიდევ მოვიგონე: უფროსს „უჩაღანა“ დავართქვით: სედაუ რა გამბედავი და თამამია! მეორეს „კოსტა“: უუურე რა ლამაზია! რა მოხდენილი ფეხები აქვს და ცოცხალი თვალეები! შესამეს „მალხაზა“: ერთი შესედე, რა მსიარულად და მალხაზად წრიზინებს! ამ ჰაწიას კი, ჩემ ჰატარა გოგონას „კაკაროტა“ დავართქვით.

IV

გაბარა ორმა კვირამ. ბარტყები გინკლით შეიმოსნენ და აქაიქ ბუბუღი ცამოუვიდათ. სმაც გა მოეცვებლათ: აღარ წრიზინებდნენ ჰეიოდნენ; დედას კარგად ესმოდა იმათი ენა.

ერთსელ დამე დიდი უბედურება დატრიბლდა. რაღაცა უცნაური სმაურობა მოისმა; ცქრიბლამ თვალეები ჰჭეიტა; ჰე

რძი აიხედა და შიშის ცხცხასმა აიტანა: ვეებერთელა თეთრი ვაჭაბუკი დაინახა! თუძცა ცქრიალა უშიძარი იყო, მაგრამ როგორ არ შეშინებოდა! კატის მრგვალი ბჭვერიალა თვალები სისხრბით ანათებდა, წვეტიანი ბასრი კბილები დაჭკრეჭოდა... ისე შეეშინდა საწყალ ცქრიალას, რომ სულ ბუდეს გავერა; ფრთები აუცხცხნდა, საცოდავად დაიწრიძინა! მსდალასაც გამოეღვიძა; კატა რომ დაინახა, კინაღამ გული გაუსკდა—უნდოდა გაფრენილიყო, მაგრამ ცქრიალამ შეაყენა:

— სად მიფრინავ, სადა? შვილები დაგაუიწუდა? არ იცი, რომ შვილებს ჰატრონობა და ქომაგი უნდათ? რაც უნდა მომივიდეს მე ჩემ ჰაწიებს თავს ვერ დავანებებ, — დეე მეც ამითთან დავიღუპო... ციცუნია დიდ ხანს იდგა; ბოლოს თათი გადმოჭყო, უნდოდა თავისი ბასრი ბრჭყალებით ბარტყები ამოეთრობ. ცქრიალა მძინარე ბარტყებს გადაეფარა, თავისი თავი აღარ ახსოვდა. მსდალაც ცქრიალას ამოეფარა და შიშით თვალები დახუჭა. ციცუნამ უფრო ღრმად ჩაჭყო თათი და ბრჩხნილები ბუდეს მოაულო. ამ დროს დახუთქილი გავჯი ჩამოინგრა და ბუდე ძირს ბალახებში ჩამოვარდა.

ციცუნია ამას არ მოელოდა: ძალიან შეეშინდა და კუდ ამოუშუბული გაიქცა. მერცხლებს თავსარი დაეცათ!

V

გათენდა. ხალსი ახმაურდა, ბუდის ახლო მიდი-მოდიოდნენ, მაგრამ ბუდეს კი ვერაფინა სედავდა; არც ბარტყების ჭეივილი ესმოდათ. ბოლოს ვანომ და კატომაც გაიღვიძეს: აივანსედ გამოვიდნენ; მერცხლებს შეეშინდათ, ბუჩქებს მოეფარნენ და უცხო უკვლოდ საცოდავად ფრინავდნენ. ბოლოს ცქრიალა მიუახლოვდა ბარტყებს და მოფარებით ჰატარა ბუჩქსედ დაჯდა; იქიდან უგდებდა უურსა.

კატო მისვდა, რომ რაღაცა მომოსდარიყო: აიხედა ჭერში და ცრემლები კი გადმოჭვარა.

— რა იყო, კატო, რა მოგივიდა? ჰკითხა ვანომ.

— ვერ სედავ, ბუდე აღარ არის... ვინ ჩამოუძალა? ტიროდა კატო.

ვანომაც შეიხედა მალლა და ვაოცდა.

— უთოოდ ჩამოიძლებოდა. გადსწევიტა ვანომ.

— აგერა თუ არა! კესმის, საცალა ჭევიან!

ქმსვილები ბარტყების ძეხნას შეუდგნენ.

— ბიჭოს, მიპოვნია! ერთი, ორი, სამი... სულ ცოცხლები არიან, კატო! ოთხი უნდა იუოს — ერთი აკლია მამა! ნაღვლიანად წარმოსთქვა კატომ. მე დათვლილი ძეგანდნენ, თავებს რომ გადმოჰყოფდნენ სოღმე მამინ დაუთვალე.

— მეოთხეც მოგძებნათ, მოდი ჩქარა! მხიარულად უთხრა ვანომ. შენ მანამ გაიქეცი და ბამბა მოიტანე, სცივათ ბამბასედა დასწათ.

კატო გაიქცა დედასთან და ვეებერთელა ბამბის გუნდი მოარბევინა.

— უჰ, ამოდენა! გაეცინა ვანოს, ეს სამ ბუდესაც ეყოფა. უუურე რა ზატარები არიან, ნახევარიც არ მოუნდებათ.

— მეოთხე ბარტყი სადღაა? კკითხებოდა კატო.

— არ ვიცი, ჯერ არ მიპოვნია; ჯერ ამათ ჩავუთბუნათ; სედავ რანაირად კანკალებენ?

კატომ კალთაში ჩაიგო ბამბა და ბარტყებ ფრთხილად ჩაისწა; ისე იჯდა უნძრეველად, — ეცოდებოდა არ შევაშინოო.

— ხელს ნუ ასლებ, კატო! ცოდონი არიან, არ აწვალთ!

უთხრა ვანომ, რაკი დაინახა რომ კატომ ბამბას ასწია.

— არა, ხელს არ ვასლებ, ისე ვუცქერი.

— ვანო, ვანო, უუურე რა დიდი და ვვითელი ზირები აქვთ! ქაა, ენაცა ჰქონიათ! თვალები, თვალები, რანაირად უბრწეინავენ, შენი ჭირიძე დედა, რა ზაწია ფეხები აქვთ, მოაკლე, მოაკლე! უი, ბოლოები ჯერ როდი გასდიათ!..

— ჰო, კარგი, ნუ გააბი, უთხრა ვანომ წეროძით: ცუდ გუნებასედა იყო, რაკი მეოთხე ბარტყს ვერა ზოულობდა.

— მერე გავსინჯოთ, ესლბ მიძლი, ველარბ გამიგარბ სად...
 ჭეივის, ნეტა სად გადიკარგა? კარგად კი დათვალე? იქნებ
 სამის მეტი არ იყო?

— არა, არა, ოთხი იყო, ოთხი! მე თვითონ დათვალე...
 ამ დროს კიბის ქვეშიდან სუსტი წრიპინი მოისმა.

— აგერა, აგერა, სდა ჭეივის! წამოიძახა კატომ.

ვანო მიუარდა კიბესთან, და კაკაროტა კი ამოიუვანა.

— უი საწუალი, რა ჰაწია რამ არის! სინჯავდნენ უმაწუი-
 ლები.

— მერე ჩვენ უნდა დავსარდოთ, ვანო? ჭოო, ვანო? მენ
 კი ჭირიმე დედა! ჩვენ დავსრდით! საწულებს არც დედა ჭეავო,
 არც მამა, ობლები არიან, არაა, ვანო?

— ჭო, ჭო; წადი ჩქარა კოლო მოუტანე.

კატომ სწრაფად დაიჭირა ბუსი, ვანომ გამოართო და
 ბარტყებს ნისკარტში აძლეკდა. მაგრამ ბარტყები მიიკუეენ,
 უახლანაც კი შეძინდა,— ასე ახლო ხალხი არ ენახათ. მართა-
 ლია ბამბაში დასთბათ, მაგრამ მანც ეძინოდათ. თითონ დედა
 მერცხალსაც უფრო ეძინოდა: საწუალი იქავე ახლო თავს და-
 სტრიანლებდა, მოუსვენრად ფრინავდა, ჭეიოდა, მახლობელ
 ბუჩქებსედ ჯდებოდა.

უმაწუილები ისე იუენენ გართული, რომ დედა მერცხალი
 მხოლოდ მაშინ დაინახეს, როცა ისე ახლო მოფრინდა, რომ
 ფრთა მოახვედრა.

— უი საწუალი, უთოოდ დედა ეს არის! ხედავ, რა დაბლა
 დაფრინავს? რა კარგი იქნება, რომ ბუდე როგორმე გაუკუე-
 თოთ და შიგ ჩავსახათ! მაშინ დედამა თვითონ დასდის; თო-
 რემ ჩვენ სულ დაგვესოცება! აბა ჯერ ჰატარეები არიან, თვი-
 თონ ვერ იღებენ ჩვენი ხელიდან საჭმელს!

— მართლა რა კარგი იქნება!

— ჯერ ერთი რომ ბუდე ისევ იმ ადგილას უნდა გაუკუე-
 თოთ, საცა ჭქონდათ! დაიწყო ვანომ;— მერე ისა, რომ მო-

ხერხებული იუოს და თბილი... დაიცა, დაიცა, მოვივინჯო...
 წად, ჩქარა, შენი კალათი მოიტანე, მარწვევსედ რომ დაგეჭონ
 და შარშან! შიგ ბამბა ჩაუგოთ, ჩაუსნათ ბარტყები და ლურ-
 სმანსედ შევეიდოთ სწორეთ იმ ბომსედ, სადაც ბუდე იყო!
 დედა უთოოდ მოფრინდება, და რა გაეხარდება! ჩქარა, ჩქარა!

VI

ნახევარ საათის შემდეგ ბარტყები წინანდელ აღზვას კალა-
 თის ბუდეში იხსდნენ. მეტად უკვირდით თავიანთი ახალი
 სახლი. გაცელებულები სწიმავენენ კისრებს და ერთმანეთს
 ასხდებოდნენ, კინაღამ კაკროტა განსწელიტეს.

უმაწვილები კუთხეში მიიუყუნენ და ჩუმი უთვალთვალე-
 ბდნენ. ცქრილა მოუსვენრად ადევნებდა უმაწვილებს თვალსა;
 კალათი რო ჭაერში ეკიდა, საშინლად უკვირდა; ესლა კი ვუ-
 ღარ მოითმინა დედის გულმა; იტრიალა, იტრიალა და კალა-
 თში ჩასტა.

— დედა, დედა! შესწევილეს ბარტყებმა:—გვიან, გვიან...
 დედას წინათვე ჭეაუბა მატლი დაჭერილი და ვეელას თანა-
 სწორათ აჭამა. სელ ახლად საჭმელისთვის გაფრინდა.

— დაინახე? წასწორულა განარებულმა ვანომ.

— ჩუმი, ჩუმი, ისევ მოფრინავს—არ დავაფრთხოთ!
 ხურხულობდა კატა.

— ახლა კი ფიქრი აღარა აქვთ, გულდამშვიდებით წარმო-
 სთქვა ვანომ.—წამო, ჩვენც ჩაი დავლიოთ.—მალმალე მირბო-
 დენ სოღმე უმაწვილები ბუდესთან: დედა მერცხალი დიდს
 ფაციფუცში იყო: ხან ბუდეში იჯდა, ხან საჭმლის მოსატანად
 დაფრინავდა. უმაწვილები სინარულით ფეხსე აღარ იდგნენ;
 დიდრონებიც მოდიოდნენ ახალ ბუდის სანახავად. ვანოს დიდად
 მოჭქონდა თავი, რაკი ასეთი მოხერხებული ბუდე მოიგონა.

საღამოსე ციცუნია კიდევ მიეპარა მერცხლებს. კატომ
 თვალი მოჭკრა.

— უუურე, ვანო, სედავ ციცასა, მკონი ბუდესთან მიიპარება.
 შერქონსა-
 შილნიონთა

— ამას დასე, ამასა! აცხა, აცხა, აცხა! შეუტია ვანომ კატას და ქვა ესროლა. — კიდევ ამას ჩამოუნგრევიან, თორემ ბუდეს რა ჩამოანგრევედა? ნახვევსედ მობრძანდება კიდევ! შეგიჩვენებ შენა! დამაცა!

ციცუნია გაიქცა, მაგრამ ჰატარა ხანს უკან ახლა მეორე მხრიდან მორბოდა.

— ვანო, ვანო, ერთი უუურე, ციცა ისევ ეპარება.

— იცი კატო? მოდი კალათი ამდამ შინ შევიტანოთ; დილაზე ისევ თავის ალაგას დაუკიდოთ; თორემ ეს კატა სვირს არ დააურის — სულ დასწყამს!

— მერე დედა მერცხალი? ცოდო არ არის?

— იიი, დედას რა უძავს! ღამეს სადმე სერზე გაათვეს და დილით სომ ისევე ბარტყებთან მივა!

ასეც მოიქცნენ. საწყალ ცქრიბლას გული გაუსკდა — კალათი რომ შინ შეიტანეს; მთელი ღამე არა სძინებია — ტირილწრიზინში გაატარა. მაგრამ მეორე დილით კალათი რომ ისევ თავის ალაგას დაინახა, შეტად გაეხარდა. ციცუნია ცქერასაც კი ვერა ჰბუდავდა ღღისით, რაკი ხალხის სმაურობა არა სწყუდებოდა. ერთი ორჯელ კი სცადა, მაგრამ ხალხის სმაურობამ უკანვე გააბრუნა.

VII

ერთზელ კატოს სათვალავში ერთი ბარტყი დააკლდა.

— უიძე, სად უნდა იუოს? ციცამ სომ არ შესწყამა?

მაგრამ დასე კატოს სიხარულს! ერთბაშად კალათაში ჰატარა მერცხალი ჩაბროთხილდა! ეს, რასაკვირველია, ეახლანა იო.

— ვანო, ვანო, უძახდა კატო — ერთი ბარტყი კიდევა ფრინავს!

— ფრინავს კი არა! რას ამბოფ? გაუკვირდა ვანო.^{წინაშე}

— დედ-მამა არ დამესოცება! მე თვითონ ვნახე...— აი, აი მეორეც აჩივებს!

პატარა ხანს უკან მალხაზაც აჭევა— ბუდეში მარტო კაკა-როტაღა დარჩა.

— უი საწუალი! ეს კი რატომ აღარა ფრინავს? ჭკითხავ და კატო. დედა მერცხალი კიდევ გაუჯავრდა კაკაროტას:

— ისწავლე ფრენა, ისე წამოგეწევა შემოდგომა, რო თაკის მალღა აღება ვერ მოასწრო! ჩვენ თბილ ქვეყანაში გავ-ფრინდებით და გ'საში სომ ვერ გასწავლით ფრენასა. ემანდ გ'საზე გაიუინები! შენ კი არა ხარ ჰირველი, ბევრი შენისთანა გაუინულა...

კაკაროტამ გაბედა და ცოტახანს უკან ფრენაში თავის მძებს არ ჩამოურჩებოდა.

— ხედავ კატო? ეუბნეოდა ვანო: კალათაში დიდხანს აღარ ჩერდებიან ჩვენი პატარა მერცხლები, სულ დაფრინავენ! მალე საძუდამოდაც მოგვმორდებიან! ეჭ, რა მალე გაიბრინა ზაფხულმა! ახლა ჩვენც მალე წავებლთ ქალაქში! ნეტა კიდევ ზაფხული იეოს!

მგელი და გლეხი

გელი და გლეხი დაძმობილდნენ. შუკრეს ზირობა ერთმანეთში. დაიწვეს სიძინდის თესვა. ბევრი მინდვრები დასხეს იმათ. როდესაც ათავებდნენ თესვას, გადმოდგა მელია მალლა გორაზე და დაუძახა გლეხს: „ძმო-ბილო, ძმობილო!“ — რა გინდა,

ჩემო მელიაო? მიაძახა გლეხმა: „მგელი რომ არსად გინა-საეს — ჭკითსა მელიამ.“ რათგინდაო? მიუგო გლეხმა. „რათ მინდა და იმათ, რომ მეცოდება ის საწულები: მეფე მო-დის თავის ვეხირებით და რაც მგლებია ქვეყანაზე, ეველა უნდა დაიჭირონო. მგელმა ძაგ — ძაგი დაიწყო ამის გაგონებაზე და შეხვეწა გლეხს: „თუ კაცი ხარ, დაუძახე-არ ვიცი თქო. გლეხმაც მიაძახა მელიას: „არა, ჩემო მელია! არ ვიცი აქეთ მგელიო“. მელიამ გადმოსძახა: „მაშ რა არის ეგ, შენთან რომ არისო?“ მგელმა უთხრა: „დაუძახე, რომ ხალთა არის აქო“. გლეხმაც ისე ქნა. მაშინ მელიამ უთხრა: „თუ ასეა, მაშ ჩამოკიდე ხეზედო“. მგელმაც სთხოვა გლეხს: „ჩამოკიდე ხეზე, ეგები გადაურჩეო“. გლეხმა მგელს ფეხზე თოკები მოაბა და ხეზე ჩამოჭკიდა. შემდეგ მელიამ დაუძახა გლეხს: „ბილე ახლა ნაჯასი (ცული) შემოჭკარ მაგას და ენა შენ დაგრწყებო. გლეხმა დაჭკრა კისერზედ ცული და საწუალ მგელს კისერი გვერდზე გადააგდებინა. მელიასაც ეს უნდოდა. თავისი მტერი მსუნაგი მგელი მოიცილა; მადლობა გადმოსძახა გლეხს და სიცილ-ხარხარით გზას გაუდგა.

თ ი ნ ე

(თარგმანი)

I

შუა-გული ზაფხული იყო. მთელი სოფელი სამუშაოდ ემსადებოდა. ეველანს, ვისაც კი შეეძლო, ხელში ნამგალი ეჭირა და განქარებული თავის ეანისკენ მიემურებოდა, რომ შემოსული თავთავი დროსედ მოეძეო...

და აი, სწორედ ამ დროს ერთს ჰატარა, ბნელს და მიურუებულს ქონში იწვა ავადმყოფი დედაკაცი და გულის შემზარავად კენესოდა. — ეს იყო ჰატარა თინას დედა. უკვე ექვსი კვირა შესრულდა, რაც ქმარი დამარსა და მის შემდეგ ერთი დღე არ გაუტარებია ჯანსაღად; სულ ზერე-ქვერედ იყო და ბოლოს ავადმყოფობამ ისე დასძლია, რომ ლოგინიდან აღარ აუშვა. ვინ იყო საცოდავი ქვრივისა და ჰატარა თინას ჰატრონი? — არავინ! მშვირები რჩებოდნენ რადგან, ეანა მოსამკავი და გასაღწი რჩებოდათ, და საცოდავი ქვრივი კი დასუსტებული და გულსელ დაკრუფილი იწვა ლოგინში და მწარე ფიქრებს შეეწერა იმისი გონება.

ქვრივი ფიქრებიდან კარის ჭრატუნმა გამოარკვევა ვინაა ის, ვინაა ბი. კარს მიანურო და დასუსტებული სმით დაკეთხა:

ვინ არის?—ქენა, შვილო?

— ჰო, დედილო, მე ვარ!—და ამ სიტყვებთან ერთად კარები მი გამოხნდა პატარა, რვა წლის გოგონა. წელით საფსე კოკისთვის მაგრა ჩაებლუჯა ხელი და გაჭირვებით მოათრევდა. ისე დაღაღულიყო, საბრალე რომ ძლივსლა სუნთქავდა: კოკა ბუნართან დასდგა, თითონაც ცოტა ხანს დასასვენებლად შეჩერდა, მერე კი კატასავით მარდად შესტა, ჩამოიღო თახჩიდან ქვაბი და კოკას გვერდით მიუდგა.

დედა სიუპარულით ადევნებდა თვალს თავის ერთადერთს შვილს და ბოლოს დაკეთხა:

— რასა ფათურობ, შვილო?

— ვახში მი უნდა მოვაძინადო, დედი!—უნახუნა დიმილით თინამ.

ავადყოფმა საცოდავად ამოიხსრა და კედლისკენ გადაბრუნდა.

თინა კი მართლაც ვახშიის მსადებს მიუდგა: ჩახსნა ქვაბში წყალი, ჩააწყო შიგ საშიოდ-ოთხი გაფუჭებული კარტოფილი, ჩაეარა მარილი და ცუცხლზედ შესდგა; მერე აიღო ერთი მუჭა ბრინჯი, ჩაეარა ვახში და დაუწყო რეცხვა.

თინას სახე გასწითლებოდა, თვალები დაუჭევიტა, ზირი ღია დარჩენოდა და შიშიედ სუნთქავდა; მაგრამ ისე იყო საქმით გატაცებული, რომ ამას ვერაფერს ამჩნევდა.

დედამ ჩუმიდ ამოიკვნესა, მაგრამ ბავშვის მახვილ სმენას ეს არ გამოეპარა. თინამ მაშინვე მიატოვა საქმე და დედისკენ გაექანა.

— რა იყო, დედილო, რა გინდა? ცივი წყალი მოგართვა? რა გაწუხებს, რა გტკივა?—ჰკითხავდა და თან ეაღერებოდა საბრალე ავადყოფს.

— სუეველბაფერი, ჩემო სიცოცხლე! სელი, ფესი, თანადი
 განძრევა აღარ შემიძლიან. მე რო მოვეკვდე, რაღა გეშუქებს?
 ვინ იზრუნებს შენთვის? ვინ იქნება შენი ჰატრონი? გულმა
 კვნესა დაუწუო ჰატარა თინას და სატირლად მოემზადა.
 მაგრა მიკერა დედას და დაუწუო კოცნა.

— რა უნდა ვქნათ, შვილო? მე ასე უდროვოდ გავხდი ავად;
 ზური მოსამკავი და გასაღეწი გვრჩება, და ჰატრონი კი არა-
 ვინა გვეავს. სამთარში სიმძილით დავისოცებით!.. ოჸ ღმერთო,
 ღმერთო!

— ნუ ნადვლობ დედა, ნუ ტირი... შენი ჭირიმე! ღმერთი
 მოწუბლეს! ღმერთი გვიშველის შენ კარგად გასდები, მუშაო-
 ბას შეიძლებ და სიმძილით არ დავისოცებით.

II

თინას ამ ლაპარაკის დროს თავში ერთმა ფიქრმა გაუ-
 ელვა: „ნუ თუ მე არ შემიძლიან მოვმკა ჩვენი ეანა? შარმან
 დედასთან ერთად აკი დავდიოდი ეანაში და ვუეურებდი, როგო-
 რა შეიძენ! ერთსელ მე თითონაც ავიდე ნამგალი და დავიწეე
 მკა!.. ბევრსაც მოვმკიდი, სელი რომ არ გამეჭრა. შარმან სომ
 უფრო ჰატარა ვიუავ, ესლა კი გავიზარდე, აი სელეებიც გამე-
 ზარდა,-და ამ ფიქრებით გატაცებულმა, გამალა სელეები და
 დაუწუო სინჯვა. ამ სელეებით არ იყო რომ წუალი მოვიტანე,
 თუმც კოკა ძალიან მძიმე იყო და კიდევ დავიღალე, მაგრამ
 რა უშავს! სვალ დილით ადრე ავდგები. ვაჭმევ დედას საუს-
 მეს, ავიღებ ნამგალს და გავწეე ეანისკენ; მთელი დღე ვიძუ-
 შავებ. მოვმკი ეანას და საღამოზედ მინ დავბრუნდები — და წარ-
 მოუდვა თინას მომკული და მხად შეკრული ეანა. „ოჸ ღმე-
 რთო! როგორ გავხარდება დედას, როდესაც მოვალ და ვატ-
 ვვი, ეანა მომკულია, და სამთარში სიმძილიდ არ დავისო-
 ცებით მეთქი.

თინა ამ ოცნებიდან გამოაფხიზლა სძაურობამ, რომელიც ბუსრიდან მოესმა. იმას მხოლოდ მაშინ მოაგონდა, რომ ცეცხლსედა ქვაბი იღვა. მიიბრინა მაშინვე ცეცხლთან, გადმოიღო სანქაროდ ქვაბი, ჩაუარა შიგ კარეცხილი ბრინჯი და ისევე შესდგა. შერე მოუჯდა გვერდით და აღარ მოძორებია: ხან ქაფსა ხდიდა, ხან გულმოდგინედ ურევდა და რამდენჯერმე გემოთიც გასინჯა. როდესაც მომზადდა, გადმოიღო, დაასხა ჯამსედ და დედასთან მიარბენა.

— დედა, დედილო, შენი ჭირიძე ერთად ვიყავსმოდ! — უთხრა მხიარულად თინამ და ჯამი წინ დაუდგა. დედამ ძალიან უხებურად რამდენიმე კოვზი შეჭამა, რომ შეიღისთეინ არ ეწვეინებინა. სამაგიეროდ თინა გულმოდგინედ შეექცეოდა: იმას ძალიან გემრიელად ეჩვენა თავისი მომზადებული ვახშამი. რაკი გაათავა, მაშინვე წამოსტა. დარეცხა სანქაროდ ჭურჭელი, შეაღება თახჩასედ, კარი რახით ჩაჭკეტა, შემდეგ დაიხოქა და გულმსურვალედ დაიწყო ლოცვა. თინას სწამდა რომ ღმერთს ბავშვები ძალიან უყვარს და უნატრონოდ არ დასტოვებს. გულმსურვალედ ევედრებოდა ღმერთს, მიეცა იმდენი ძალიან, რომ შური მოეკა და ამითი ავაღმეოფი დედა დაემშვიდებინა. ბავშვს ეს ფიქრი მოსევენებს არ აძლევდა; ის მოუთმენლად მოელოდა კათენებს, რომ დილა-ადრინანად საქმეს შესდგომოდა.

III

ჯერ მზე არცკი ამოსულიყო, რომ თინა წამოსტა. დაანთო ცეცხლი, გაათხო წინაღამეს მომზადებული საჭმელი, აჭამა დედას საუშმე, თითონაც ფაცა-ფუცით შესჭამა ერთი ორი კოვზი და დაიწყო მინდორში წასასვლელად მზადება: ჩამოიღო კედელსედ დაკიდული ნამკალი, ჩასდო აბგამი შური,

სასვი და მარილი, შეიკრა თავსაკრავით თავი, მიირბინა და დასთან და დაუწყო კოცნა.

— მშვიდობით, დედილო! უჩემოდ არ მოიწეინო, მე მალე დავბრუნდები.

— წადი შეილო, წადი განაცხადოს დედა, ითამაშე შენ ტოლებთან ერთად.

თინამ ნამკალი ბილა და გაუდგა გზას. გაიარა უკანასკნელი ქოსი და აგერ მიხდომილს გავიდა. გულმა კანკალი დაუწყო; ამ სიშორედ თავის დღეში მარტო არსად წასულა. შეჩერდა და დაიწყო ფიქრი: „ესლა რომ მკელი გამოხტეს საიდანმე და შემჭამოს, რაღა მეშველება! მოდი ისევ დავბრუნდები. მაგრამ ეს ფიქრი საჩქაროდ გაჭერა იმის თავიდან, რადგან იქვე ახლო ვიღაც დედაკაცი დაინახა. დედაკაცის დანახვამ ბავშვი ძალიან განაშინევა. ის მსიარულად გაუდგა გზას და აგერ კიდევ მივიდა თავიანთ უნაშპი. ჩამოისხნა აბჯა, ილა ნამკალი და დაიწყო შკა. ირგვლივ სრული სიჩუმი იყო. მხოლოდ ხანდისხან განსმოდა ჭრიჭინას ჭრიჭინი, გამხმარი თავთავის შრილი და მწვერის ჭუჭუბი.“

გულმოდგინედ შეუდგა თინა საქმეს, მაგრამ საქმე მანც წინ არ იწედა: ნამკალი ხან ხელიდან გავარდებოდა, ხან ფეხში მოხვდებოდა, ხან თითონ წაიქცეოდა, და ამ დროს საცოდავად ეკაწრებოდა თავპირი უნის თავთავისგან. მაგრამ მანც თავისას არ იშლიდა. უცბად საშინელი თითის ტკივილი იგრძნო; დაიხედა და მთელი თითი სისხლში ჭქონდა მოთხვრილი. მეტის-მეტე ტკივილისგან ნამკალი ხელიდან გავარდა, თვალები ცრემლით ავესო და ის იყო ტირილი დაპირა, მაგრამ ამ დროს თავის ავადმყოფი დედა მოაგონდა. სისხლი საჩქაროდ მოიწმინდა. დაიუარა გაჭრილ თითსედ მიწა და შეუდგა ისევ საქმეს. ბავშვს ფეხები სულ დაეჩხვლიტა, თავპირიდან ოფლი ჩამოსდიოდა, მაგრამ მანც გულმოდგინედ განაგრძობდა მუშაო-

ბას. უცბად ეანაში რაღამაც იწუო ფაჩუნი. ბავშვმა კანკალი დაიწუო. აიღო თავი ძაღლა, მიისედა-მოისედა ღოღოლად მაშინ ამოისუნთქა თავისუფლად, როდესაც დანახა თავისი გულის გამხეთქი—პაწაწინა მწვერი, რომელიც არსეინად დასუნუნებდა ეანაში. ამავე დროს ბავშვმა შენიშნა ორი კაცი, რომელნიც მხარზე ნამკალ გადადებული მდიოდნენ იმისკენ. იმათ იცნეს ბავშვი და გამოელაპარაკნენ:

— გამარჯობა, თინა! აქ რას აკეთებ?

— ეანას ვეკი!—ძლივს ამოილულულა ბავშვმა და აკანკალებული სმით განაგრძო:—დედა აუადა მეხვს და ეანა მოსამკაცი ვერჩება. მა რა ვქნა, რომ მე არ მოვშკა? ჰატრონი არაეინა ვეკვას და ზამთარში სიმძილით დავისოცებით.

საწუალი გოგო! ერთხმად წამოიძახეს სოფლელებმა.

ეს გულის შემატკივარი სიტყვები შიგ გულში ეცა ბავშვს. წარმოუდგა—გაჭრილი თითი, დაკაწრული თავ-პირი და ფესები, აუადმოფი დედა, და გულის საკლავად მორთო ქვითინი.

სოფლელები მისცვივდნენ, მიუბლერსეს, იმედი მისცეს.

— რა დაკეძართა, გოგო, რა კატირებს? ღმერთი მოწუალეა! დედა შენი კარვად კახდება, და ეანას კი ჩვენ მოკიპით. აბა დაჯექი და კვიცქირე, როგორ ძაღე მოვშკათ! და დაუწუეს ეანას გამაღებით შკა....

— აბა, ესლა კი კძარა, სთქვა ერთი საათის შემდეგ ერთმა იმათგანმა. სვალ დილით ადრე ჩვენ თითონ დავუძახებთ მეზობლებს და სვლად სულ მოშკიან.—შენ კი, ჩემო ჰატარავ, წადი დედაშენთან და ვეკლავური უაძბე. ან არა, მოიცადე, ჩვენ თვითონ წამოგვევით და ვუაძბობთ დედა შენს, რა კუთილი და შრომის მოვარე გოგონა ჰყოლია!

თუძცა თინას ბეჭები ძაღსედა სტკიოდა, მაგრამ ის ძანც კასარებული, სტუნვით მისდევდა თავის მეზობლებს.

გავიდა რამდენიმე დღე, და ქვრივის უანა ანუ მამა მოძვეს კეთილმა მესობლებმა, გაუღწეს კიდევ და ახსნა ბარეს.

თინას დედა უკეთ განსდა, გამოკეთდა და ბოლოს ისე კარგად იგრძნო თავი, რომ ფესხედაც ადგა. თინას სიხარულს სასლუგარი არა ჰქონდა. სძირად ჩამოეკიდებოდა დედანს ეულზე და მხიარულად ეტიტინებოდა:

— აბა დედილო, სომ გეუბნებოდი რომ დემურთი მოწეალება მეთქი! ასრულდა ჩემი სიტყვა, თუ არა? შენც კარგად განდი და არც სიმძილით დაგვისოცებით!

ნინა თავთაქიშვილი.

ამწვანებულ სამეფოში

ზღაპარი ტუის კაცისა

(დასასრული)

გამხცი ბელურა შედგა ზატარა ამბლებულ ზღაგზე, საი-
დანაც უველანი კარგად დაინახავდნენ მას და უფროც კაციკონებდნენ.
ჭეიჭეივამ მიიღო გულზე მარჯვენა ფრთა, და წარმოისთქვა: —

ბატონო უფროსო, — ჩემს გასამართლებლად აი რას მოგასწავლებთ:
ზირველი, რომ მე არ ვიხსენებთ არამც თუ თაგვებს, არც
სხვა ცხოველებს ანუ ფრინველებს, მაშასადამე რა საჭირო
იყო ჩემთვის მავ-საღას მოტაცება; მეორეც, ისე ზატარა ვარ,
რომ კიდევ მდომოდა, ვერ შევძლებდი მის წაუვანას; მესამეც

ისა, რომ კიდევ გიანლებოდეთ რაიმე ცხოველს, ჩიტს, თევზს, თაგვებს, და შემძლებოდა კიდევ მისი მოტაცება, მაინც ვაძულებდი დღეში შავ-სალას არ წავიუვანდი, რადგანაც მე დიდი მეგობრობა მაქვს მის დედა ჭრმელკუდასთან. ჭეივ-ჭეივა განუძდა და თავი დაუკრა. მისი სიტუვა საზოგადოებას ძალიან მოეწონა, ნამეტნავად სინიორ ბაუაინის, რომელიც დიდ აღტაცებაში მოვიდა და გადასწვიტა, თუ რომ ჭეივ-ჭეივას განთავისუფლებდენ, მიეპატიუნა თავის დასში ორატორად, სახელიც დაარქვა თავის გუნებაში სინიორ ბელურინი. მაგრამ ისე არ შესედა მის სიტუვას უფროსმა. მის გამბედავმა, დაბეჯითებულ ლაპარაკმა განრისხა რქა ნისკარტა.

— სტაცეთ ესლავე სელი ძაგ ეახაღს და მოჰკალით! განცა მან ბძანება. ზაჭუა და ზირღია სწვდენ ჭეივ-ჭეივას. მამაცი ბელურა სცდილობდა თავი გაეთავისუფლებინა, მაგრამ ვეღარას განდა. შეკრეს საბრალო ჭეივ-ჭეივა და მიათრიეს სასჯელ ზლაგას. მიაბეს თოკით სეზე, უფროსის ბრძანებით ევინჩას უნდა ესროლნა ისარი, საწვალი უდანამულო ჭეივ-ჭეივა დამორჩილდა თავის სვედრს და უშიძრად მოელოდა სიკვდილს. ძაურებელთა რიცხვში იყო აგრეთვე ავი ბუჭეეტიც, უნდოდა ენახა თავისი ძტრის სიკვდილი, ამის გამო მორთულიყო ახალ სადღესასწაულო სერთუკით, ზარკიც საცა შავ-სალა უჯდა ზედ კეიდა: გრძელ ფეხამ რამდენჯერმე ესროლა ბელურას, მაგრამ ვერ მოარტვა. ავმა ჭეეტიამ სთხოვა ჩერჩეტას და ეიეინას აეკრიფათ ისრები, რომელიც იქვე ჭეივ-ჭეივასთან ცვიოდა მისთვის მოეტანათ. თითონ კი აწოდებდა ევინჩას, როდესაც მას ისრები გამოელოდა სოღმე. სამაძლობელოდ ავაზაკი ჭეეტიც დაჭირდა კარვ საჩუქარს ჩერჩეტას და ეიეინას თუ რომ საღამოსე ეწეოდნენ მას სასახლეში. სულელ ბავშვებმა დაუჯერეს ამ მაცდურს და ზირობა მისცეს მასთან წასვლისა. ბებერ ავაზაკს იამა და ფიქრობდა, ძტრის სიკვდი-

ლის შემდეგ ამ საღამოზე მიერთობა კარგი ვახსმადო. რის საჭმლისა: ჭილეუკვისა, ბაუეისა და თაკვისა. ფესამ გააწუო კარგად თავის ისარი, რომელიც ბუმ მიაწოდა და დიდხანს უძიხნებდა ბელურს. ცდილობდა ჰიზდაზირ გულში მოერტვა. გაისროლა და ჭეივ-ჭეივს კიდევ ააცდინა. გაჯავრებულმა კიდევ აიღო ისარი და დაუძიხნა... მარამ ამ დროს ერთი შესანიშნავი ამბავი მოხდა: შავ-საღამ მღივ გა მოხრა ჰარკის მაგარი ძირი და გამოყო იქიდან თავი. ჯერ ეიენამ დაინახა და ჰკრა ხელი ჩერჩეტს. — დაინახე, წასწურულა მან, — შავ-საღამ სომ ბებერ ბუს ჰქოლია ჰარკში! ორივენი ეცნენ უფროსისაკენ. ჰირველი მივიდა ჩერჩეტა, ხვითქი გადასდიოდა სირბილისაკან და აღელვებულმა დაიწყო თავისებურად რომაე სისულელისა, რომ დღეს ჩინირთამ კვაქსუბაო და შვიდნი ძმანი ვართო... კიდევ კარგი, ამ დროს მოსტა ეიენაც და ეველაფერი რიგზე უამბო უფროს. უფროსმა წაიყვანა თან რამდენიმე თავისი მცველი ფრინველთაგანი და გაქანა სასჯელის ალაგისკენ, რომ აეცილებინა სიკვდილი უღანაშულო ჭეივჭეივსთვის. მასაქეთ, რაც ეიენა და ჩერჩეტა წამოვიდნენ უფროსთან, კარგა ხანმა გაიარა და ევინხანს შექმლო მოკვლა საბრალეო უღანაშულო ბელურა! დიად... მაგრამ საბედნიეროდ გრძელფეხს ისევე დამიხნებული ეჭირა ისარი, და ცდილობდა უთუოდ მოესხვედრებინა. — შედექ! — დაუღრიალა რქა-ნიკერტამ, ველზე რომ გაჩნდა. ევინხამ ისარი დაბადო. — დაუოვნებლივ გაათავისუფლეთ ჭეივ-ჭეივა, და დაიჭირეთ ავასაკი ჭეეტა! გასცა ბძანება უფროსმა. ჭეივ-ჭეივა გაათავისუფლეს, და მისცვივდნენ ჭეეტას. შეიქნა ბრძოლა, ბებერი ბუ მისვდა, რომ შეუტყეს საიდუმლო და ეოველი ღონისძიება ისმარა, რომ გასსლეტოდა სელიდან; ამ ბრძოლაში შემოახიეს სერთუკი და ჰარკიც მოგლიჯეს, ქუდი გადუპარდა თავიდან, მაგრამ მანც გაუსწლტა სელიდან და გაფრინდა.

შავ-ხალა მამინვე გამოიყვანეს ჰარკიდან, და ჭკუტის დედას
 დევნენ უკან; რადგანაც ის დღე ვერას შედავდა, შორს ვერ
 წავიდა და შეიძალა სის ტოტებში, უფროსმა უბრძანა იქვე
 მოკვლათ. ესლა მსროლელიც კარგი დანიშნეს, და არა უსეი-
 რო გრძელ ფეხა. ბებერი ბუ მოკლეული ჩამოგვიდა ტოტზე
 სისხლში მოსვრილი. არავის არ შეეებრალა ჭკუტა, როგორ-
 თაც მას არავინ ებრალებოდა თავის სიცოცხლში. რარიგი სი-
 ხარული შეუდგა გრძელ კუდას, რომ თავისი გამოტირებული ქალი
 შავ-ხალა დაუბრუნდა სახლში. ს. ხარულისაგან დარბიებს შეს-
 წირა დიდი ქონის ნაჭერი და 20 თავკის მუჭა სორბალი.
 ეველა ტუის მცხოვრებნი მოდიოდნენ გრძელ კუდასთან და
 ულოცავდნენ შავ-ხალას მშვიდობით დაბრუნებას, მამაც ბელუ-
 რა ჭვიუ-ჭვიუასაც ულოცავდნენ სიკვდილისგან გადარჩენას.
 ტუის უმაწვილ კაცობას აეყვანა ხელში და დასჭვიოდნენ ვა-
 შას. თვით უფროსმა რქა ნისკარტამ მიიპატიჟა, ფრთა დაადო
 სურგზე და უთხრა:—უჩაღ მამაცო არსებავ! როცა ჭკუტი
 მოკლეს უფროსმა ბძანება გასცა, შეეტოთ, ვინ გაავრცელა
 ბუს ნაბძობი, რომ შავ-ხალა ბელურამ წაიყვანაო. შეიტყეს,
 რომ ჰირველად ვეინხამ დაიწყო ამაზე ლაპარაკი. გაჯავრებულ-
 მა რქა ნისკარტამ უბრძანა გაეძევიბინათ სამუდამოდ ამ ტუი-
 დან: გრძელფეხა, ჩერჩეტა და ეიუინა კი დააჯილდოვა, რადგა-
 ნაც ისინი იევნენ მიხესნი ჭვიუ-ჭვიუას დროზე დაცვისა. ეი-
 უინას ებოძა ერთი ჰარკი ქინქლა; ჩერჩეტს რომ ჰკითხეს რა
 ჯილდო სურდა.—ითხოვა ეველგან გამოეცხადებინათ, რომ:“
 შეიღნი მძანი ვართ, ჭკუით სავსენი, და ეველასე ჭკვიანი მე
 ვარო. უუროსი დაუბუღდა და მასაქეთ ტეში ეველანი ასე
 ისენიებენ ჩერჩეტს. კეთილი მაგრამ თავსუბუქა გრძელ-ფეხა
 მოემსადა წასასვლელად, შეკრიბა თავისი ბარგი და ჩააღვა
 სკივრი; ამ დროს შემოვიდა სინიორ ბაუაინი და მოუტანა
 ჰატარა ხალიჩა საჩუქრად. ეს თქვენს სკივრს გადააფარეთ

გზაში, უთხრა ბაეაენიმ, აღარ გაგამტვრიანდებთ, როცა გზაში დაიღალათ გაიძაღეთ და ზედ მოისვენეთ; აგრეთვე განსაკუთრებით, როცა აკრობატიულ ვარჯიშობას დაიწყო. რა აკრობატიულ ვარჯიშობას? — განსვფიფრებით შეეკითხა ევინჩა. სინიორ ბაეაენიმ მიიღო დიდებული შესწოულება და წარმოსთქვა.

— მე ვარ სინიორ ბაეაენი, განთქმული დირექტორი განთქმულისავე მოგზაური დასისა, კოსოვთ პატივი მცემთ და შემოგვიერთდეთ ჩვენ. თქვენ იქ მონაწილეობას მიიღებთ წარმოდგენებში, როგორადაც შესანიშნავი აკრობატი და კლოუნი სასულად სინიორ ევინჩინი აულაუედინი. — მე რომ არც აკრობატიობისა ვიცი რამე და არც კლოუნიობისა? მიუგო გრძელ ფეხებამ. ეგ არაფერია უზახუსა დირექტორმა, რამდენიმე დღეში მე თქვენ ვეკლას განსწავლით. გრძელ ფეხს დასთანხმდა და ჰირობა დახდევს ერთმანეთთან, რომ ამ სამ დღეში ესენი შესვდებოდნენ მახლობელ ტყეში, სადაც სინიორ ბაეაენის ექმნებოდა რამდენიმე წარმოდგენა. სინიორის წასვლას შემდეგ გრძელ ფეხამ დაასრულა ჩაღატება, გადასურა ნახუქარი ხალიჩა, თავის სკივრს, შეიღვა ზურგზე და გაუდგა თავისის გრძელის ფეხებით გზას. რამდენიმე ნაცნობ ფრინველმა გააცილეს ტეის სამძღვრამდინ. ევინჩა უკვარდათ ტყეში და დანახდათ მისი მოპორება. მათ შორის იუვენ მისი მეგობრები: ბებერი ბობა თავის ცოლით რომელთაც ბევრიც იტირეს, მის გაცილებასზე, მათ გვერდით მისდევდა არ ვიცი კი რისთვის ბუენა დიპია, და ვითომდა ესეც ტიროდა, იწმენდა ფრთით თვალებს. უკან მოსდევდნენ დანარჩენი ევინჩა მეგობარნი ფრინველნი; დაფრიალებდნენ აგრედვე ცნობის მოკვარე დაძურები, როდესაც გრძელფეხს მიუახლოვდა ველს დაინახა თხუნელა ბრუცუცა, რომელიც კულმოდგინეთ მუშაობდა და სთხრიდა ბარით მიწას. — მშვიდობით ბრუცუცა, დაუვირა გრძელფეხსამ, მშვიდობით! მე სრულებით მიუდივარ აქედან.

— მშვიდობით, ძმაო გრძელფეხავ, — უპასუხა თხუნილომ
 შედგა და ნაღვლიანად დაღუნა თავი, — მშვიდობით! მშვიდობით!
 მებრალეები! შენ კეთილი იყავ და უვნებელი; მაგრამ ამ
 შემთხვევაში კი სამართლიანად დაინაჯე. შემდეგისთვის გაუთხო-
 ვებული იქნები: ნუ უგდებ სოღმე უურს ჭორებს, და ავს
 ნურაფურს დაიჯერებ ავრე ადვილად. ჯერ კარვად შეიტყე, დარ-
 წმუნდი და მერე დაიჯერე... მშვიდობით! ამის შემდეგ ბრუ-
 ცუცა შეუდგა მუშაობას, გრძელ ფეხა კი გამოემშვიდობა თავის
 მეგობრებს და სამუდამოდ მოძორდა სამშობლო ტყეს. რამ-
 დენიმე ხანი ნაღვლიანად უუურებდნენ კიდევ მეგობრები ვვინ-
 ხას გზას, რომელიც სისწრაფით აბიჯებდა თავის გრძელ-
 ფეხებს მახლობელ ტყისკენ.... მასუკან დაუძახეს ბრუცუცას,
 და ეველანი ერთად წავიდნენ მეჯლისში, რომელსაც მართავდა
 გრძელფეხად თავის ქალის შავსაღას სრულწოვანების გამო.
 განხლებული იყო მეჯისში. გრძელ ზტველ ქვასე, რომელსაც
 ეყარა მწვანე სუფრა დიდრონის ფოთლებისა, ელაგა მრავალი

კოლობუსი, ჭიადუა, ქონი, სორბალი, და მრავალი ამგვარი
 მადის ამძლეული შესაქცევარი. თავში იჯდა თავი შავსაღა,

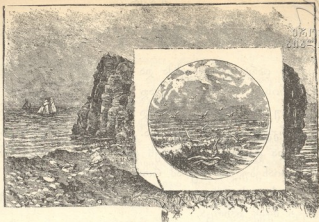
შავუღვაძის შეკერილ თეთრ კაბით; გვერდით უჯდებოდა მხარეს, გრძელკუდა, და შეორეზე მამაცი ბელურა ჭვივ-ჭვივა, მწიგნო ფოთლების ფრაკით თეთრი ეკლსაკრავით და წითელ ვარდით გულსედა. ასე ჩაცმული მამაცი ჭვივ-ჭვივა ძალიან კონტად იეურებოდა, და თავ მომწონედ იჯდა; ან კი რა გასაკვირველია, ეს იყო ამ მეფეობის გამგე. მრავალი სტუმარი შემოსდომოდა ამ მაგიდა — ქვას. ტვის მცხოვრებნი ეველანი იევენენ მიზატიეებულნი, თვით უფროსმა რქა ნისკარტმაც კი ჰატივისცა და მობრძანდა; ამ სტუმართა რიცხვში, იევენენ ჩვენი ნაცნობნიც: მაგიდა ისევე ჰრტეელცხვირბ, თხუნელა ბრუცუცა, რომელსაც ჯერ სათვალე არ ემოუნა და ამის გამო საჭმელი ჰირის მაგივრად უურებთან მიჰქონდა; იევენენ აგრეთვე ბაევი ეიენა, ბუენა დიზა, შეკრული შავუღვაში ცოლშვილით, კურდღელი გრძელეურა, კოდოლა-კაკუნა, ჭილეკავი თავის შვიდი შვილით, ძერა ნისკარტა, თუძცა ამ ავასაკის მიზატიეება კი არ იყო საჭირო; სინიორ ბაეუენიც აქ ბძანდებოდა თავისის დასით. დანი მაშენი და სინიორ შროძანი. ტვის მოლექსე ეორანი, რასაკვირველია. ერთი სიტყვით აქ შეკრილი-ევენენ ეველა თქვენი ნაცნობნი და უცნობნი. სტუმრები მიერთევენ და ქებას უძღვნიდენ გულსე მსხინძელს. ეველა მსიარულობდა, მომეტებულად მსხარაობდა და ამსიარულებდა სასოკადოებას ჭვივ-ჭვივა. მშენიერი სიტყვაც წარმოსთქვა, რომლითაც ეველანი აღტაცებაში მოიეუნა. აიევენეს და დასძახეს ვაძა. სინიორ ბაეუენი კი განუწვევტილ ევედრებოდა მისს დასში შესვლას ორატორად, სახელით: სინიორ ბელურიო — ჭვივ-ჭვივინი. მამაცმა ბელურამ მიიღო მის თხოვნა. გახარებულმა სინიორ ბაეუენიმ უფასო წარმოდგენა გამართა. თითონაც მიიღო მონაწილეობა და რამდენიმე თვალთმაქცური ონი აჩვენა სასოკადოებას, დაუკრა სტვირი და იძღვრა სერენადა. დებმა მაშენიმ ივალბეს რომანსები და შროძინიც

წარმოადგინა სიკვდილ გაცოცხლება. სტუმრები დიდი მადლობა
ბელნი დარჩნენ უფასო წარმოდგენისა და ბევრი ტაძი უკრეს
უკვლა მსახიობთ, მოღვესე ჭილუვაუმაც დააპირა თავის ლექსე-
ბის კითხვა, მაგრამ რაკი არავის ძილი არ მოსდიოდა ამის-
თანა მსიარულებაში, აღარ შეაწუსეს; ჭილ-უვავი გაიცხვირა,
გაბიუტა და ხმა აღარ ამოულია, ამითიც უკვლანი დიდი კმა-
ყოფილნი დარჩნენ. მთელს დღეს გასტანა მსიარულ მეჯლისმა
და მსოლოდ შის ჩასვლასე დაიშაღნენ მადლობელნი და გა-
მაძღარნი სტუმარნი და მსიარულათ გამოესაღმნენ კეთილ მა-
სპინძელთ, წავიდ წამოვიდნენ თავიანთ ბინისკენ. მეორეს დღეს
მამაცი ჭეივ-ჭეივა გარდაიქმნა სინიორ ბელურიო – ჭეივ-ჭეივინად,
და გაჭევა სინიორ ბაუაინის დასს სამოგზაუროდ. რა იქმნენ
მუძღვე ჰყენი ნაცნობნი მწვანე ტეის მცხოვრებნი, და თვით
მამაცი ბელურა ჭეივ-ჭეივა და სინიორ ბა-აუინი თავისის და-
სით ნამდვილად არ ვიცდი; მე მსოლოდ იმას გაამბობთ სოლ-
მე რაც ბეჯითად ვიცდი. გაგონილი კი მაქვს, ვითომც სინიორ
ბაუაუინი წასულიუკვს თავის დასით სამსრეთისკენ თბილს ქვე-
უნებში. მამაცი ბელურა კი, რომელსაც უკვარს ჰყენი ცივი
ჩრდილოეთი გადასასლდა ქალაქში და იქვე დარჩა. თუ ნახოთ
სადმე, გთხოვთ გარდასცეთ ჰეში მოკითხვა. ძალიან მიუვარს,
თუძცა ჰაწაწა, მაგრამ მეტად კარგი რამ არის.

კნ. ანასტასია ამილახვრისა.

ჰერკულესის ამბავი

ჰერა რომ ძაძა ღმერთ ძევსს გაჭევა ცოლად, ოქროს ვაძლები აჩუქა ქმარს. ეს ვაძლები ძევსმა ჰესპერიდების ბაღში ჩაფლა და მშვენიერი ოქროს ვაძლიანი სეები ამოვიდა. ბვი კაცი ბევრია ქვეყანასე და, რასაკვირველია, ამ ოქროს ვაძლების მოპარვა სურდათ. ამიტომ ჰესპერიდებმა, რომელნიც ფერიები იყვნენ, ბაღს დარაჯათ დიდი ვეძანი დაუყენეს.

ვერისთეოსმა იცოდა ამ ბაღის ამბავი და უბრძანა ჰერკულესს, წადი და ის ოქროს ვაძლები მოძიტანე ჰესპერიდების ბაღიდანო. ჰერკულესმა არ იცოდა, სად იყო ეს ბაღი და სანამ ძიავებდა, ბევრი სეტიალი დასჭირდა. კსასე ანტეოსი ძესვდა, რომელიც ძიწის შვილი იყო და დიდი ღონის ჰატრონიც; ვინც კი ძესვდებოდა, უთუოდ დაეჭიდებოდა, წაბქეკვდა და სიცოცხლეს მოუსწობდა. თუ ვინმე ძის წაბქეკვი აღმოჩნდებოდა, ძიწასე წაბქეკული ანტეოსი კიდევ უფრო ღონიერი წამოსტებოდა, და ძტერს უფრო ძლიერად დაეტაკებოდა: ძიწა დედა იყო ძისი და რამდენსაც წაბქეკოდა, იმდენს ძაღას ძატებდა შვილს. ჰერკულესმა ეს შეამჩნია და წაბქეკვის ძავიერ

ანტეოსი სვეით ასწია, ხელები მაგრად მოუჭირა და დაეშინა.
ზრზო.

ბევრი იარა ჭერკულესმა და გვიპტეში მივიდა. აქ მეფობდა ბუსირისი. ბუსირისს მეტად სძულდა უცხოელები და ჩაიკდებდა თუ არა ხელში, უთუოდ მსხვერპლად შესწირავდა ღმერთებს. ჭერკულესსაც ეს დაუპირა. მოვიდნენ ქურუძები, ხელფესი შეუკრეს და ტაძარში წაიყვანეს დასაკლავად. ჭერკულესი ჯერ არ გაძლიანებულა, მაგრამ როცა ტაძარში მიიყვანეს და დაინა ამოიღეს დასაკლავად, თოკები დასწვევითა და ქურუძები და ბორბოტი მეფე დასოცა.

რადგან ჭერკულესი მეტად ზორბა და ღონიერი კაცი იყო, მადაც დიდი ჭქონდა. ერთხელ, როცა ძალსე მშიერი იყო, შესვდა გლესს, რომელიც გუთნით მიწას სწავდა. მაჭამე რამეო, სთხოვა გლესს ჭერკულესმა; გლესმა უარი უთხრა; ჭერკულესს გული მოუვიდა და გლესი იფრინა; შემდეგ ერთი ხარი დაჭკლა, გუთანი დაამტკვრია, ცეცხლი გააჩაღა, მთელი ხარი შეწვა და შეჭამა.

ამ მკსავრობის დროს ჭერკულესი ხვენ კავკასიაშიც იყო. კავკასიის მთების ერთ ფრიანო კლდეზე მიჯაჭვული იყო ზრომეთოსი, რომელმაც ღმერთების ცეცხლი მოიტაცა და ადამიანებს ჩამოუტანა. მიჯაჭვულ ზრომეთოსს გულს უჭამდა ერთი დიდი არწივი, რომელიც მუდამ დღე მოჭფრინდებოდა ხოლმე. ჭერკულესმა რომ ეს ნახა, მშვილდი მოხიდა და არწივი მოჭკლა. შემდეგ შევედრა მამა მეფეს, ეპატეებინა ზრომეთოსისნათვის დანაშაული. მეფესმა ისძინა ჭერკულესის ვედრება განათავისუფლა ზრომეთოსი და ნება მისცა ეცხოვრა ოლიმპსე სსვა ღმერთებთან ერთად.

ბოლოს, როგორც იქნა, ჭერკულესი მივიდა ატლანტთან, რომელიც დედამიწის კიდეზე იდგა და ცის კაძარას თავის მხრებით იმაგრებდა, რომ დედამიწას არ დასცემოდა. ატლანტი

მმა იყო ჭესწერიდების მამისა და ჭერკულესმა სთხოვა, ემუხა-
 მდგომლა მისწულებთან და რამდენიმე ოქროს ვაშლი გამეყრას
 თვა. ჭერკულესს ვეძახის როდი ეძინოდა, მას არ უნდოდა
 ვწუენინებინა ფერიებისათვის. ატლანტი წავიდა მისწულებთან
 და სანამ დაბრუნდებოდა, ჭერკულესი შეუდგა მის მავიერ ცის
 კამარს. ჭესწერიდებმა საში ვაშლი მისცეს ბიძას, მაგრამ იმ
 ზირობით კი, რომ ატლანტს მხოლოდ მაშინ მიეცა ჭერკულეს-
 ნისათვის, თუ ზირობას დასდებდა, რომ დააბრუნებდა: ჭერკულესი
 თავის დღეში არ დაარღვევდა სიტყვას.

ატლანტი რომ დაბრუნდა, აღარ უნდოდა გაეთავისუფლებინა
 ჭერკულესი ცის კამარის ზიდვიდან. მაგრამ ჭერკულესი
 დაემუქრა, ესლავ ძირს დაეუშვებ ცის კამარასო და ატლანტიც
 შეშინდა და ისევ თვითონ შეიდგა მხრებზე. ჭერკულესმა წა-
 მოიღო საში ოქროს ვაშლი, მიუტანა ევრისთეოსს და თან
 უთხრა, რა ზირობითაც ჭქონდა წამოღებული ეს ვაშლები. ევ-
 რისთეოსს არ უნდოდა ვაშლების დაბრუნება, მაგრამ შეეშინ-
 და — ვაი თუ ძეკსმა ჩემი დასჯის ნება მისცეს ჭერკულესსო —
 და ვაშლები დაუბრუნა. ჭერკულესმა ქალ ღმერთ ათინას მიუ-
 ტანა და ამხანაც ჭესწერიდებს გაუგზავნა.

სახალისო სამუშაო და გასართობი

დასაღიანი

(ამოღებული „კრებულიდან“)

ერთი კაცი ქვენიერებისათვის დარდობდა: რა დღესაც ქვენი ავს გაიგონებდა, იმ დღეს ჰურს აღარ სწამდა. ერთ დღეს ვერა გაიგონა რა, იუიდა ოთხნაირი საჭმელი მიიტანა სასლში და უთხრა ცოლს:

— დედა-კაცო, დღეს ქვენი მშვიდობიანობა შესძის, კარგი სადილი გააკეთო. ის იყო დაჟდა სადილად, რომ ერთი პატარა ბიჭი შევიდა და უთხრა:

— ოსტატო, ახალი ამბავი არ გაგიგია?

— რა არის, შეილო, რა ახალი ამბავი?

— გარედუბანში ერთ ფურს უკუდო ხბო მოუგიაო.

დადონდა კაცი და უთხრა ცოლს:

— ააღაგე სუფრა, თორემ ჰური გაძიმწარდაო.

ცოლმა უთხრა:

— კაცო, შენ მისთვის რასა დარდობ, შენ ხომ ცეცტი არა ხარო!

— მამ მკათათვეში რომ ბუზები დაესვივნენ, რით უნდა მოიკეროსო? და წამოვარდა სუფრიდან.

გ ა მ ო ც ა ნ ა

სული ღვთისა, ზირი ხისა, მუცელი აქვს თხის, ან ცხვრისა, წაგა და დაიარება, პატრონს გაუქარვებს ჭირსა.

წელიწადი მორაბ 1905	სანატორიუმი	საზაფხულო პლის სადგომი 4400 ფუტის სიმაღლეზე.
და		
საგაფხულო სამედიცინო		

ექიმის ვახტანგ დ. ლამბაშიძისა

მოზარდ ქალ-ვაჟთათვის 8—16 წლამდე

„პატარა-ცემში“ ბაკურიანის რკინის გზაზე

„**პატარა-ცემში**“ მდებარეობს ბორჯომის ხეობაში, თრიალეთის ქედის ერთ-ერთ კალთაზედ, ბაკურიანის რკინის გზაზედ, სადგურ ნიკოლაევოსა და საკოქაქეს შუა, მაღლობ ვაკეზედ, 4400 ფუტის, ანუ 1340 მეტრის სიმაღლეზედ. (230 ფუტით მაღალია აბასთუმანზე).

ამ ადგილის მდებარეობა, როგორც მთელი ხეობისა, მეტად მოხდენილია და ლამაზი. „პატარა-ცემში“ წარმოადგენს მთებით შემოზღუდულ გაშლილ ვაკეს, ფიჭვნარითა და ნაძვნარით გარშემორტყმულს; მთელ დღეს მზით განათებულია და ცივი ქარისაგანაც დაფარული, ნიადაგი მშრალი და ნოტიერებას მოკლებული აქვს, ჰავა მუდამ გრილია და სითბოსიცივეც მეტად ზომიერი; ჰაერი სუფთა, მწატე და საამო, ადგილი მყუდრო და ყოველ ხმაურობას მოკლებული, შუაზედ მიუღის ბაკურიანის რკინის გზა.

აქ არის აშენებული სანატორიუმისათვის დიდი შენობა, საგაეო და საქალებო განყოფილებით, სამხრეთისაკენ მიქცეული, მთელ დღეს მზით განათებული, რომელშიაც დღე და ღამე ჰაერი მოძრაობს და იცვლება. სანატორიუმს აქვს საკუთარი სამეცნიერო ლაბორატორია და მეტეოროლოგიური სადგური.

სანატორიუმს და საზაფხულო სამყოფს **მიზნად აქვს**, გაუადვილოს მოზარდის აგებულებას დასვენება და ჯანმრთელობის მოპოვება, რომ ბუნებრივის საშუალებით და ჰიგიენურ პირობებში ცხოვრებით გამოსწორდეს ის ნაკლი, რაც სხეულში ან ავადმყოფობით არის გამოწვეული, ან ცხოვრების შეუფერებელ პირობებით; და ამნაირად ხელი შეუწყოს სხეულის განახლებასა და წესიერ მუშაობას, ფიზიკურ კეთილდღეობის მისაღწევად.

მიიღებთან: ვინც არის ნაავადმყოფარი, სხვა და სხვა სნეულებისაგან დაღლილ-დასუსტებული, მეტადრე ვისაც გამოვლილი აქვს განმეორებით: ინფლუენცა, ბრონხიტი, ფილტვის სხვა და სხვა ავადმყოფობა; ვინც მადა-დაკარგულია, სისხლ-ნაკლები, ნერვებ აშლილი, ჭაობის ციებით ანუ ტყვირპის გადიდებით დასუსტებული; ვისაც სხეული დასძაბუნებია ჰაერის, სინათლისა და საზრდოს ნაკლებულობით, ან ცხოვრების შეუფერებელ პირობებით; სტომაქისა და ნაწლევების აშლილობით დასნეულებული, გონებით მოქანცული და საერთოდ ყველანი, ვისაც-კი სამკურნალო მეცნიერების რჩევით ესაჭიროება ჰაერის გამოცვლა, დასვენება, სხეულის გამაგრება და ქალაქის მორიდება ცხელ ზაფხულის თვეებში.

არ მიიღებთან: მწოლიარე ავადმყოფნი, რომელიმე გადამდებულენით შეპყრობილნი, ფილტვის სიქლექით დაავადმყოფებულნი, სულით ავადმყოფნი და არც ისინი, ვისაც რომელიმე მიზეზისა გამო მაღალ მთა-ადგილს ყოფნა სარგებლობას ვერ მოუტანს.

სამკურნალო საშუალებათ არის დასახული შემდეგი:

1) მთის წმინდა ჰაერი, მჩატე, გრილი, ფიქვის სუნით შეზავებული და ყოველგვარ უსუფთაობას მოშორებული; დღე სულ გარედ ყოფნა, ღამე-კი ღია ფანჯრებიან სახლში წოლა.

2) გონებისა და სხეულის დასვენება, სრული მყუდროება, შუაგულ ტყეში ყოფნა, უსიამოვნო ხმაურობის მქონე რებით.

3) გადაჭარბებული საზრდოობა დღეში ექვსჯელ: საუზმე დილის 7 ს., მეორე 10 ს., სადილი 1 ს., საშხარი 4 ს., ვახშამი 7 ს., და მეექვსე იჯრაც 9 საათზედ.

4) წყლით ექიმობა: ტანის დაზელა, დუში და აბანო, ჰაერის აბანო (uft-bad, Bain dair).

5) სხვა და სხვა გვარი შექცევა-თამაშობა ევროპიდგან გამოწერილ მოძრავ სათამაშოების საშუალებით, უცხოეთის სავარჯიშო საზოგადოებათა გეგმის მიხედვით.

6) სამკურნალო ვარჯიშობა სტოკჰოლმის სავარჯიშო მთავარ ინსტიტუტში ლანგის მიერ შემოღებულ გეგმისამებრ.

7) სახალისო და გასართობი სამუშაო და სხვა და სხვა ხელ-საქმე, საადვილო და სხეულისათვის მარგებელი, თვითეულის აგებულებასთან შერჩეული. მსურველთათვის ფოტოგრაფიული ოთახი.

8) ჯგუფებად სეირნობა და მოგზაურობა ყოველ ორსამ დღეს ახლო მიდამოებში.

9) ყოველ დღეს ახლად მოტანილი მადნეული წყლები: ბორჯომის მთავე და წალვერის რკინის წყალი, ექიმის დანიშნულებებისამებრ.

10) სხვა წამლებით ექიმობა მხოლოდ აუცილებელ საკუროების დროს.

ყოველი ზემოხსენებული საშუალება შემოღებულია მეცნიერებისაგან დამტკიცებულ წესისამებრ, სწარმოებს ექიმის მუდმივ ხელმძღვანელობით და კერძოდ თვითეულის აგებულებასთან შეფარდებით.

კვირაში ერთხელ თვითეული სანატორიუმში მყოფი დაწვრილებით ისინჯება ექიმისაგან, თანაც სამეცნიერო იარაღებით აღინიშნება ის თანდათან ცვლილება, რაც დაეტყობა

თვითეულ აგებულებას, მეტადრე: წონას, ღონეს, მკერდის სისრულეს, სულის-თქმას, გულისა და მჯღის ცემას და სხ.

ყოველივე ზემოხსენებული, როგორც ხანგრძლივმა გამოცდილებამ დაამტკიცა უცხოეთის ყველა კუთხეებში და მცნიერებამაც გამოარკვია, სხვაგვარ წამლობაზედ უფრო წარმატებით ჰკურნავს ზემოდ აღნიშნულ სნეულებათ ასე რომ ებლა ყველასაგან სასარგებლოდ არის დასაბუთი სანატორიუმების ბუნებრივი მკურნალობა, რასაც შედეგად მოჰყვება ხოლმე შემდეგი ცვლილება: ყოველ მოზარდს ემატება წონა, ძალი და ღონე, უგანიერდება მკერდი, უმაგრდება კუთები, სხეულის საზრდობა უმჯობესდება. მოდუნებულ აგებულებას სიმარჯვე ემატება და გონებას საუხიზლე, ხასიათი მშვიდდება და სწორდება, ტოლ-ამხანაგებში ყოფნით ერთობა და ზნეობრივად იწვრთნება, და რასაკვირველია ყოველივე ეს დიდათ ხელს უწყობს და აწინაურებს სხეულითაც, გონებითაც და ზნეობრივადაც მოზარდის აგებულებას.

წახვლისას თვითეულს შესაფერისი დარიგება ეძლევა, როგორც უნდა მოუაროს თავის-თავს მომავალში.

ყვილანი იყოფებიან ჯგუფებად ღონის, სქესისა და წლოვანობის მიხედვით. თვითეულ ჯგუფს ჰყავს საკუთარი თვალყურის მგდებელი და ყველასკი საერთოდ—მუდმივი ხელმძღვანელი ექიმი.

სანატორიუმში და საზაფხულო სამყოფში დადგენილი **წეს-რიგი** ყველასათვის სავალდებულოა. ვინც არ ლეთანხმება მას, უნდა მიატოვოს ეს დაწესებულება ერთი კვირის განმამავლობაში.

ეს წეს-რიგი, რომელსაც მიზნათ აქვს სხეულის კეთილდღეობა, ადვილი შესათვისებელია და მომავლისათვისაც სასარგებლო: სხეული პატარაობითვე ვრცევა სიცივის ატანას, რიგიანად სმა-ჰამას, სასარგებლო მოძრაობას, წესიერ მუშაობას და საერთოდ ჰიგიენურ ცხოვრებას.

სამკურნალოდ დანიშნულია ზაფხულის თვეები: 15 ივნისიდან 31 მარჩამობისთვემდე. მიიღებიან მსურველნი ორი თვითა და ნახევრით და ორი თვითაც.

მისაღებ პირთა რიცხვი განსაზღვრულია.

ფასი პატარათათვის თვიურად ხუთი თუმანია, ხოლო მოზრდილთათვის ექვსი თუმანი, ამაშია ნაგულისხმევი: სადგომი, ლოგინი, საზრდო, განათება, წყლით ექიმობა, სარეცხის დარეცხა, წყლები, წამლები და საერთოდ ყოველ-მხრივი მოვლა და ექიმობა.

ვისაც მსურს სამკურნალოდ მოსვლა, წინდაწინვე უნდა გამოიგზავნოს ავადმყოფის სრული აღწერილობა და ადგილობრივი ექიმის წერილიც. საბოლოო გარდაწყვეტა მიღების შესახებ მხოლოდ ავადმყოფის პირადად ნახვის შემდეგ არის შესაძლებელი.

თვითელს **უნდა მოჰყვეს** თან: ორგვარი ტანისამოსი: საზაფხულო და ერთი თბილი, თეთრეული 4 - 6-მდე, ოროლი ფეხსაცმელი, მათში ერთი უქუსლო, ქილის ქუდი მზეში სახმარად და, თუ შესაძლოა მაგარი ტილოს ზევიდგან ჩასაცმელი ტანისამოსი სათამაშოდ.

ყოველ კვირას მშობლებს გაეგზავნებათ წერილი სანატორიუმის ექიმისაგან და ეუწყებათ მათი შვილის მდგომარეობის ამბავი.

დაწვრილებით ცნობების შესატყობად მსურველთ უნდა მიმართონ ექიმს ვახტანგ დავითის ძეს ლამბაშიძეს მაისის 31 დე ქალაქ თფილისს, შემდეგ-კი ბორჯომით პატარა-ცემის სანატორიუმში.

მისავლელი გზა: ბორჯომიდან ორი საათის სავალზე. ბაკურიანის რკინის გზით, მე-25 ვერსზე სადგურ ნიკოლაევოს შემდეგ საკუთარი ბაქანია „პატარა-ცემში“, სადაც ყოველი სახალხო მატარებელი ჩერდება საკუთრად სანატორიუმისათვის.

მატარებლების მიმოსვლა: ბორჯომიდან ვადის დილის 9 ს. 7 წ. „პატარა-ცემის“ სანატორიუმში მიდის 11 ს. 13 წ., პატარა-ცემიდან გამოდის ნაშუადღევს 1 ს. 19 წ. და ბორჯომს მოდის 3 ს. 29 წ. საქიროების დაგვარად ვადის

მეორე მატარებელი: ბორჯომიდან გადის ნაშუადღევს 5 ს. 28 წ. „პატარა-ცემის“ სანატორიუმში მოდის საღამოს 7 ს. 32.; პატარა ცემიდან გამოდის საღამოს 9 ს. 45 წ. ბორჯომს მოდის ღამის 11 ს. 33 წ...

ადრესი: ფოსტით: ბორჯომით — „პატარა-ცემს“ ექიმს ვ. ლამბაშიძეს. ტელეგრაფით: ბორჯომი ლამბაშიძეს.

ქართული
ენობის ინსტიტუტი

